

Motion till riksdagen 2021/22:4086

av **Nicklas Attefjord m.fl. (MP)**

Åtgärder mot rasism i vården

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en nationell plan för att säkra en jämlik sjukvård fri från rasism och diskriminering och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att patientnämnden och Ivo bör införa diskriminering som ett särskilt tillsynsområde och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla vårdutbildningar bör inkludera moment om diskriminering ur både personal- och patientperspektiv och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om forskning om rasism inom vården och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

I början av året skrev över tusen läkare på ett upprop där man krävde att både staten och vårdgivarna agerar för att få ett slut på den rasism som blivit vardag för många patienter och medarbetare med utländsk bakgrund. För att skapa en jämlik vård och för att värna arbetsmiljön vill läkarna bakom uppropet att ansvariga myndigheter och vårdgivare ska agera.

Vittnesmålen om rasismen i den svenska sjukvården är många och väldokumenterade. Både personal och patienter drabbas och det har bl.a. medfört att patienter far illa eller blir felbehandlade på grund av sin hudfärg samt att läkare utsätts för rasism av både patienter och kollegor. En ung man med utländsk bakgrund dog av en hjärnblödning för att han inte fick rätt vård. Hans symtom bedömdes vara en kulturell svimning. Kvinnor med utländsk bakgrund beskriver hur förlossningsvården känns otrygg. En kvinna antogs felaktigt vara könsstympad och var nära att mista sitt liv på grund av komplikationer som missats. Data visar hur mödradödligheten i Sverige är högre bland utlandsfödda kvinnor. Patienter väljer bort läkare på grund av deras namn

eller utseende och vissa läkare har känt sig tvungna att byta till mer svenskklingande namn för att få jobb. Det är dags att lyssna på patienternas och medarbetarnas vittnesmål och agera. Men många av landets regioner saknar handlingsplaner för när anställda utsätts för diskriminering och på läkarprogrammen saknas inslag om hur rasism och våra egna fördomar påverkar praxis och vården vi ger.

Sarah Hamed vid Uppsala universitet har i en studie påvisat hur vårdpersonal och patientens bristande möjlighet att diskutera rasism i Sverige, tillsammans med bristen på kunskap, möjliggör rasism inom vården. Det enda sättet för en patient att påtala diskriminering på etnisk grund är att anmäla sin upplevelse till Diskrimineringsombudsmannen. Varken Ivo eller patientnämnderna har diskriminering som tillsynsområde. Därför finns det troligtvis ett stort mörkertal och därmed ett stort behov av att öka kunskapen.

Kunskap skapar en ökad medvetenhet om problemet med diskriminering och rasism inom vården, vilket ger oss verktyg för att agera. Ett viktigt steg för att förebygga rasism och diskriminering är genom fortbildning av vårdpersonal om hur rasism påverkar vården. Även komplettering av vårdutbildningar med moment om diskriminering ur både personal- och patientperspektiv är essentiellt.

På kort sikt skulle ett krav på att alla vårdenheter ska ha uppdaterade handlingsplaner för hur rasism på arbetsplatsen ska hanteras samt att forskningen om rasism inom vården vara nödvändigt. En annan viktig åtgärd är att ge patientnämnderna och Inspektionen för vård och omsorg (Ivo) i uppdrag att införa diskriminering som ett särskilt tillsynsområde.

Nicklas Attefford (MP)

Camilla Hansén (MP)

Leila Ali-Elmi (MP)